

Oddělení
Správa CHKO
Litovelské Pomoraví
Husova ul. 906/5a
784 01 Litovel
tel.: 95 142 5158
e-mail: litpom@nature.cz
olomoucko.ochranaprirody.cz

Adresáti dle rozdělovníku

NAŠE Č. J.: SR/0738/OM/2024-2

VYŘIZUJE: Dočkal

DATUM: 22. 11. 2024

Věc: Oznámení o zahájení správního řízení, výzva k upřesnění některých součástí záměru

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Olomoucko, Oddělení Správa CHKO Litovelské Pomoraví (dále jen „Agentura“ či „Správa CHKO LP“) jako orgán ochrany přírody příslušný podle ustanovení § 75 odst. 1 písm. d) a § 78 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen „zákon o ochraně přírody“), v souladu s ustanovením § 47 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění (dále jen „správní řád“), oznamuje zahájení správního řízení ve věci

- a) udělení souhlasu s vypouštěním zvláště chráněných živočichů odchovaných v lidské péči do přírody dle § 54 odst. 3 zákona o ochraně přírody,
- b) povolení výjimky podle § 56 odst. 1 a 2 písm. c) zákona o ochraně přírody, ze zákazů uvedených v základních podmínkách ochrany zvláště chráněných druhů živočichů (§ 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody).

Řízení bylo zahájeno dne 9. 9. 2024, na základě žádosti podané společností Zemědělský výzkum, spol. s r.o. (Zahradní 1, 664 41 – Troubsko, IČ: 262 960 80, dále „žadatel“), jejímž jménem před Správou CHKO LP jedná RNDr. Jan Nedělník, Ph.D. (ředitel a zároveň statutární orgán - jednatel organizace).

Předmětem žádosti je zájem žadatele na vypouštění v lidské péči odchovaných jedinců čmeláka zemního (*Bombus terrestris*) do kultur zemědělských plodin v rámci tzv. „opylovací služby“, a vzhledem k tomu, že dle žádosti nelze zcela zabránit úniku vypouštěných jedinců do volné přírody, žádá žadatel, vyjma žádosti o výjimku dle § 56 zákona o ochraně přírody, i o povolení k vypouštění uvedených jedinců dle § 54 odst. 3 téhož zákona. V žádosti se mj. uvádí (cit):

„...ZV se dlouhodobě zabývá výzkumem a laboratorním chovem čmeláků (povoleno rozhodnutím č.j. JMK 30896/2003 OŽPZ/Če), jehož režim je možno charakterizovat jako uzavřený. Historicky se jedná o sběrové materiály z Čech a Moravy, tj. o původní ekotypy vhodné pro opylování kultur. ZV je hlavním realizátorem výsledků tohoto výzkumu. Kvůli možnosti transferovat výsledky aplikovaného výzkumu do praxe, požaduje ZV výjimku z ochranných podmínek ZCHD pro čmeláka zemního... na jeho držbu, dopravu a nabízení za účelem prodeje nebo služeb (opylování kultur na míru uživatelům).

Vzhledem k nemožnosti zabránění úniku jedinců zájmového druhu do volné přírody, žádá ZV o povolení vypouštět zájmový druh ... (českého původu). Tento zájmový druh, odchovaný v lidské péči (laboratorní chov), bude vypouštěn v plodinových kulturách dle požadavku zákazníka pouze v průběhu provádění opylovací služby.

Tyto geneticky původní materiály, na rozdíl od importovaných ekotypů čmeláka zemního ze zahraničí, minimalizují potenciální rizika spojená s křížením nově vypouštěných jedinců s původní populací, vyskytující se na dané lokalitě. Proces vypouštění bude realizován kontinuálně v průběhu

vegetace na daném stanovišti. Bez udělené výjimky a povolení není možno tyto, přírodě prospěšné, aktivity realizovat.“

„...v současnosti jsme schopni čmeláka zemního chovat kontinuálně, bez nutnosti odchytu v přírodě, nicméně kvůli omezení rizika inbreedingu a kvůli specifickým výzkumným záměrům zařazujeme do chovu i matky odchycené v přírodě, které jsou pečlivě determinovány do poddruhu. Tím je také zajištěno, že nedochází k vytvoření laboratorní subpopulace, která by se mohla začít odlišovat od divoké populace, tak jak k tomu nutně dochází v zahraničních komerčních chovech.“

Žádost nespecifikuje požadovaný územní rozsah pro povolení, vzhledem k odkazu na povolení vydané v minulosti Správa CHKO LP dovozuje, že jde o totéž územní vymezení (viz níže poznámka). V případě zájmu o jiný rozsah tímto žádáme žadatele, aby tuto věc včas upřesnil.

Poznámka:

Správa CHKO LP předmětné povolení vydala žadateli již dne 1. 2. 2012 (pod č. j. S/01282/LM/2012-00116/LM/2013), toto původní povolení mělo platnost do 31. 12. 2019 (držitelé rozhodnutí zde byli dva, mimo žadatele i společnost Výzkumný ústav pícninářský, spol. s r.o.). Povolení bylo vydáno pro tyto typy lokalit v CHKO Litovelské Pomoraví: zastavěná a zastavitelná území obcí dle platných územních plánů a pozemky plnící funkce zahrady, sadu nebo orné půdy v lokalitách mimo zastavěná a zastavitelná území obcí.

Následně požádali držitelé rozhodnutí o prodloužení platnosti uvedeného rozhodnutí z roku 2012. Této žádosti Správa CHKO LP dne 29. 1. 2020 pod č. j. SR/0725/OM/2019-3 vyhověla, a prodloužila platnost původního rozhodnutí do 31. 12. 2024.

Nyní bylo požádáno o vydání nového rozhodnutí, a to pouze jedním z původních držitelů rozhodnutí. Jakkoli Správa CHKO LP plně ctí zásadu předvídatelnosti (srv. § 2 odst. 4 správního řádu), musí při tomto novém řízení vycházet i z nových skutečností, které jsou jí nyní známy (viz § 3 správního řádu). Těmito skutečnostmi jsou zejména:

- a) prodeje čmeláčích hnízd nejasného původu pocházejících ze zahraničí, což vedlo v roce 2021 k tvorbě metodického doporučení MŽP ohledně využívání čmeláků jako opylovačů ([https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vestnik_mzp_2021/\\$FILE/SOTPR-Vestnik_brezen_2021-210406.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vestnik_mzp_2021/$FILE/SOTPR-Vestnik_brezen_2021-210406.pdf)),
- b) odborné stanovisko České společnosti entomologické k prodeji a využívání čmeláků za účelem tzv. „opylovací služby“ (<https://www.entospol.cz/prodej-cmelaku-za-ucelem-tzv-opylovaci-sluzby/>).

Z těchto důvodů, při vědomí nutnosti zvolit v rámci administrace postupy, které budou schopny jednoznačně identifikovat projekty, které by mohly vést k zavádění geneticky neproověřených nebo vysloveně nevhodných populací čmeláků z jiných geografických oblastí, níže v bodu 2 Správa CHKO LP vyzývá žadatele k upřesnění či doplnění podání o některé údaje, které považuje za důležité pro možnost rozhodnutí ve věci.

Části přírody chráněné zákonem o ochraně přírody, dotčené plánovaným záměrem:

- a) Zvláště chráněná území (ZCHÚ), včetně jejich ochranných pásem (OP):
 - Chráněná krajinná oblast (CHKO) Litovelské Pomoraví – III. a VI. zóna odstupňované ochrany CHKO (srv. § 25 zákona o ochraně přírody a vyhláška MŽP č. 464/1990 Sb., o zřízení CHKO Litovelské Pomoraví),
 - Ochranná pásma (OP) několika maloplošných zvláště chráněných území, zasahující místy do předmětných lokalit (např. OP přírodní památky /PP/ Hvězda v k. ú. Litovel),
- b) Biotop (místo výskytu) zvláště chráněných druhů živočichů (§ 48 zákona o ochraně přírody a příloha č. III vyhl. MŽP ČR č. 395/92 Sb.) – Správě CHKO LP je v předmětných lokalitách či v jejich nejbližším okolí znám výskyt celé řady zvláště chráněných druhů, mj. i čmeláků

rodu *Bombus*, orientační přehled zvláště chráněných druhů – viz platný plán péče o CHKO Litovelské Pomoraví zde:

https://drusop.nature.cz/ost/archiv/plany_pece/index.php?frame&ID=27794),

- c) Ptačí oblast (PO) Litovelské Pomoraví (dle nařízení vlády č. 23/2005 Sb.).
- d) Evropsky významná lokalita (EVL) Litovelské Pomoraví (kód CZ0714073) - dle nařízení vlády č. 187/2018 Sb., o vyhlášení evropsky významných lokalit zařazených do evropského seznamu a podle nařízení vlády č. 318/2013 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit. Předměty ochrany EVL (typy přírodních stanovišť a druhy organizmů) jsou vyjmenovány v příloze citovaného nařízení vlády.
- e) Územní systém ekologické stability (dále "ÚSES"): nadregionální, regionální a lokální biocentrum a biokoridory. Předmětem ochrany ÚSES je vzájemně propojený soubor přírodně blízkých ekosystémů (§ 3 odst. 1 písm. a/ zákona o ochraně přírody), vymezený v platných územně plánovacích dokumentacích (zde v Zásadách územního rozvoje Olomouckého kraje a v územních plánech).

Limity rozhodné pro posouzení záměru podle zákona o ochraně přírody v tomto řízení:

- a) Zvláště chráněné druhy (ZCHD) - zejména ustanovení §§ 50, 54 a 56 zákona o ochraně přírody (základní podmínky ochrany, výjimky ze zákazů u ZCHD, podmínky pro možné povolení vypouštění v lidské péči odchovaných ZCHD do přírody).
- b) PO, EVL - podmínky pro vydávání povolení, souhlasů, stanovisek nebo výjimek ze zákazů v území PO a EVL (§ 45g zákona o ochraně přírody).

Doposud shromážděnými podklady pro rozhodnutí jsou následující materiály (§ 50 správního řádu):

1. žádost ze dne 6. 9. 2024, doručená Správě CHKO LP dne 9. 9. 2024, evidovaná pod č. j. SR/0738/OM/2024-1,
2. výpis z obchodního rejstříku pro subjekt žadatele, získaný Správou CHKO LP dne 14. 11. 2024 (identifikace statutárních zástupců žadatele),
3. věstník MŽP č. j. MZP/2021/130/251, obsahující sdělení sekce ochrany přírody a krajiny MŽP a sekce zemědělství a potravinářství MZe k využívání čmeláků zejména jako opylovačů v rámci zemědělské produkce a k postupu vydávání povolení výjimky k jejich využití podle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,
4. stanovisko České společnosti entomologické k prodeji a využívání čmeláků (*Bombus* spp.) za účelem tzv. „opylovací služby“,
5. rozhodnutí Správy CHKO LP č. j. S/01282/LM/2012-00116/LM/2013 ze dne 1. 2. 2012 – povolení výjimky dle § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a udělení souhlasu dle § 54 odst. 3 téhož zákona pro vypouštění odchovaných čmeláků za účelem realizace opylovacích služeb pro uživatele části pozemků v CHKO Litovelské Pomoraví,
6. rozhodnutí Správy CHKO LP č. j. SR/0725/M/2019-3 ze dne 29. 1. 2020 – rozhodnutí o změně (dle § 84 odst. 1 písm. a/ zákona o ochraně přírody) výše v bodu 5 citovaného rozhodnutí (změna spočívala v prodloužení jeho platnosti),
7. související právní předpisy a ostatní citované podklady.

Poučení:

Účastníci řízení mají právo vyjádřit v řízení své stanovisko, navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí, není-li stanoveno jinak (§ 36 odst. 1 správního řádu). Účastníci řízení a jejich zástupci mají zároveň právo nahlížet do spisu (§ 38 odst. 1 správního řádu) na Správě CHKO LP, a to v pondělí a ve středu (8.00-12.00 a 13.00-17.00 hod.) nebo v jiné pracovní dny po předchozí dohodě s oprávněnou úřední osobou. S právem nahlížet do spisu je spojeno právo činit si výpisy a právo na to, aby správní orgán (zde Správa CHKO LP) pořídil kopie spisu nebo jeho částí (§ 38 odst. 4 správního řádu).

Nechá-li se někdo z účastníků v řízení zastupovat, prokazuje zástupce své zmocnění k zastupování účastníka řízení písemnou plnou mocí. V téže věci může mít účastník řízení pouze jednoho zmocněnce (§ 33 odst. 1 správního řádu).

Spolky (dříve občanská sdružení), které podaly žádost o poskytování informací ve smyslu § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody, získávají postavení účastníka řízení, pokud oznámí svou účast v řízení písemně **do 8 dnů** ode dne, kdy jim bylo příslušným správním orgánem (zde Správou CHKO LP) zahájení řízení oznámeno. Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup (podle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody).

Výzva k upřesnění některých součástí záměru:

Vzhledem k novým skutečnostem, které jsou nyní známy Správě CHKO LP a které mají přímou a zásadní vazbu na projednávanou problematiku (viz výše poznámka na str. 2), s vědomím nutnosti postupovat v souladu se zásadou materiální pravdy (§ 3 zákona o ochraně přírody) a taktéž dle zásady legitimního očekávání (§ 2 odst. 4 správního řádu) – tedy tak, aby byl prokázán stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a zároveň tak, aby při rozhodování skutkově shodných či podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly, žádá Správa CHKO LP žadatele o upřesnění či doplnění některých informací týkajících se jeho záměru. To vše s cílem nastavit v rámci projednávané věci taková pravidla, která budou schopna eliminovat rizika zavlékání nevhodných populací čmeláků do volné přírody České republiky. Správa CHKO LP zde vychází i z podkladů odborné literatury, která v posledních letech upozorňuje na rizika kontaminace divokých populací jedinci z komerčně chovaných populací (např. zde: Franchini P et al, (2023): Limited introgression from non-native commercial strains and signatures of adaptation in the key pollinator *Bombus terrestris*. *Molecular Ecology* 32: 5709–5723. <https://doi.org/10.1111/mec.17151>).

Tato výzva není výzvou ve smyslu § 45 odst. 2 správního řádu. Absenci níže uvedených informací v podání nelze považovat za podstatné vady žádosti, které by bylo nutno odstraňovat a v případě jejich neodstranění by hrozilo zastavení řízení (srv. § 45 odst. 2 ve spojení s § 66 odst. 1 písm. c/ správního řádu). Jde pouze o snahu shromáždit dostatečný důkazní materiál před vydáním rozhodnutí ve věci – s tím, že podoba tohoto rozhodnutí, resp. jeho výroků (zda budou kladné či záporné a jakým způsobem budou formulovány případné podmínky platnosti) bude nutně záviset na shromážděných důkazních prostředcích.

Po žadateli tedy tímto žádáme upřesnění či doplnění podání následujícím způsobem:

1. Doložení legálnosti chovu čmeláka zemního a legálního odběru tohoto druhu z volné přírody.

V žádosti zmíněna výjimka č. j. JMK 30896/2003 OŽPZ/Če, nebyla však přiložena k žádosti – proto žádáme o její poskytnutí.

2. Bližší informace o systému chovu – z hlediska prevence behaviorálních změn nebo rizik vyplývajících z inbreedingu u chované populace čmeláků.

V žádosti je uvedeno, že (cit.): „ZV se dlouhodobě zabývá výzkumem a laboratorním chovem čmeláků (povoleno rozhodnutím č.j. JMK 30896/2003 OŽPZ/Če), jehož režim je možno charakterizovat jako uzavřený. Historicky se jedná o sběrové materiály z Čech a Moravy, tj. o původní ekotypy vhodné pro opylování kultur.“ ... a následně i „...v současnosti jsme schopni čmeláka zemního chovat kontinuálně, bez nutnosti odchytu v přírodě, nicméně kvůli omezení rizika inbreedingu a kvůli specifikům výzkumných záměrů zařazujeme do chovu i matky odchycené v přírodě, které jsou pečlivě determinovány do poddruhu. Tím je také zajištěno, že nedochází k vytvoření laboratorní subpopulace, která by se mohla začít odlišovat od divoké populace, tak jak k tomu nutně dochází v zahraničních komerčních chovech.“ – proto žádáme o poskytnutí informací o tom, kdy byla odchycena zakladatelská populace (a v jakém počtu jedinců) a v jaké frekvenci a v jakých počtech dochází k odběru dalších jedinců (samců nebo samic?) z přírody pro tzv. „oživení krve“ v rámci chované populace, případně zda je v chovu

aplikován i chov izolovaných linií, které jsou vždy po několika generacích mezi sebou promíchány. Poskytnutí těchto informací žádáme optimálně formou zaslání evidence těchto činností za posledních několik let.

3. Bližší informace o tom, zda v rámci chovu probíhá občasné testování chovaných čmeláků z hlediska průběžné kontroly jejich příslušnosti k *B. t. terrestris* – a pokud ano, jakými metodami (např. mtDNA, SNP, SNP na základě RADseq nebo analýza mikrosatelitových lokusů), v jaké frekvenci a na kolika jedincích tyto analýzy probíhají. Pokud analýzy v chovu průběžně probíhají, prosíme o zaslání výsledků několika posledních analýz. Pokud neprobíhají, prosíme o informaci, zda tyto analýzy jsou či nejsou v budoucnu plánovány.
4. Bližší informace o tom, jakým způsobem se s čmeláky obchoduje – zda si zákazník kupuje čmeláky samotné, nebo zda si kupuje službu v podobě tzv. „opylovací služby“ – tedy zda se čmeláci samotní nestávají majetkem zákazníka, ale zůstávají majetkem žadatele po celou dobu, po kterou je u zákazníka nasmlouváno provádění těchto tzv. „opylovacích služeb“ (což předběžně dovozuje Správa CHKO LP z formulace žádosti, jistotu však nemá).
5. Bližší informace o případném provádění kontrol chovu čmeláků ze strany místně příslušných orgánů ochrany přírody (Krajský úřad, ČIŽP). Pokud byly v minulosti nějaké kontroly prováděny, prosíme o poskytnutí závěrů těchto kontrol (alespoň několika posledních).

O poskytnutí uvedených informací prosíme v termínu do 15 dnů ode dne převzetí této písemnosti. Poté bude řízení standardně pokračovat. Pokud máte k uvedené věci jakékoli další podstatné informace, prosíme taktéž o jejich zaslání. V případě zájmu o konzultaci obsahu některých požadavků kontaktujte oprávněnou úřední osobu na e-mailu: ondrej.dockal@nature.cz

.....
Mgr. Jan Koutný, Ph.D., v.r.
VEDOUCÍ SPRÁVY CHKO LP
(podepsáno elektronicky)

Rozdělovník:

A. známí účastníci řízení či jejich zástupci:

doporučeně do vlastních rukou prostřednictvím datové schránky obdrží:

- Zemědělský výzkum, spol. s r.o., Troubsko, Zahradní 1, okres Brno venkov, PSČ 664 41 (IČ 262 96 080 – žadatel, IDS: ibycynq)
- Statutární město Olomouc, Horní náměstí 1, 771 27 - Olomouc (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Hejčín, Chomoutov, Křelov, Řepčín, Černovír - IDS: kazbzri)
- Město Litovel, nám. Přemysla Otakara 778, 784 01 – Litovel (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Chořelice, Litovel, Nasobůrky, Rozvadovice, Tři Dvory, Unčovice, Víška, IDS: 4rub4s3)
- Město Mohelnice, U brány 2, 789 85 - Mohelnice (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Mohelnice, IDS: 6qtbthy)
- Město Uničov, Masarykovo náměstí 1, 783 91 - Uničov (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Benkov, IDS: zbdb4bg)
- Město Úsov, náměstí Míru 86, 789 73 - Úsov (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Úsov, IDS: ch8batp)
- Obec Bílá Lhota, č. p. 1, 783 91 – p. Chudobín (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k.ú. Řimice, Měník, IDS: ey6bk4u)
- Obec Červenka, 784 01 – p. Litovel (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Červenka, IDS: 58nbumu)

- Obec Horka nad Moravou, nám. Osvobození 46, 783 35 - Horka nad Moravou (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Horka nad Moravou, IDS: bpubeap)
- Obec Medlov, 783 82 - Medlov (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Králová, IDS: wxubq9a)
- Obec Měrotín, č.p. 19, 783 24 – p. Slavětín u Litovle (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k.ú. Měrotín, IDS: s5hbnca)
- Obec Mladeč, 783 21 – p. Chudobín (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Mladeč, Sobáčov - IDS: 62fauwv)
- Obec Moravičany, 789 82 – Moravičany (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Doubravice, Moravičany, IDS: uwfbm72)
- Obec Náklo, 783 32 - Náklo (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Lhota nad Moravou, Náklo, IDS: a8jbcma)
- Obec Palonín, 789 83 – p. Loštice (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Palonín, IDS: q4vbsuv)
- Obec Pňovice, 783 12 - Pňovice (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Pňovice, IDS: uxbbjer)
- Obec Příkazy, 783 33 - Příkazy (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Hynkov, IDS: pi2asev)
- Obec Skrbeň, Na Návsí 131/2, 783 34 - Skrbeň (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Skrbeň, IDS: 2zsbz6z)
- Obec Stavenice, 789 85 - Stavenice (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Stavenice, IDS: ti2bvja)
- Obec Střeň, 772 00 – p. Olomouc (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Střeň, IDS: tr5auyz)
- Obec Štěpánov, Horní 444/7, 783 13 - Štěpánov (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k. ú. Březce, Štěpánov, IDS: 8xab2jm)
- Obec Štarnov, č.p. 131, 78313 - Štarnov (§ 71 zákona o ochraně přírody, pro k.ú. Štarnov, IDS: 8tdaurn)

doporučeně do vlastních rukou písemnou formou obdrží:

- - - - -

B. ostatní subjekty:

doporučeně do vlastních rukou prostřednictvím datové schránky obdrží:

- Spolek pro krajinu, Bratří Čapků 55/21, 779 00 – Olomouc (§ 70 zákona o ochraně přírody, IDS: hd7vg8n)
- Česká společnost entomologická, Viničná 7, 128 00 – Praha 2 (§ 70 zákona o ochraně přírody, IDS: m82ei6z)
- Česká společnost ornitologická, Na bělidle 34, 150 00 – Praha 5 (§ 70 zákona o ochraně přírody, § 70 zákona o ochraně přírody, IDS: 3xfrm2f9)

doporučeně do vlastních rukou písemnou formou obdrží:

- - - - -

na vědomí písemnou formou obdrží:

- - - - -

C. spis.